

เทคนิค

"เพาะเห็ดฟางในตะกร้า"

ง่ายแต่ได้ผลดี

จำนวนเห็ดที่จะได้แต่ละรอบขึ้นอยู่กับ ส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ **วัสดุเพาะ อาหารเสริม และเชื้อเห็ด** โดยวัสดุเพาะที่ทำให้เกิดดอกเห็ดในจำนวนมากๆ เช่น ทรายปาล์ม ฟางข้าวเหนียว ขี้เถ้าผสมเปลือกถั่วเหลืองหรือเปลือกถั่วเขียว และกากมันสำปะหลัง เป็นต้น ส่วนอาหารเสริมที่ใช้ร่วมกับการเพาะนั้นใช้ได้หลายตัว เช่น ผักตบชวา สับตากล้าง ใสนุ่น ขี้เถ้า เปลือกถั่วเหลืองหรือเปลือกถั่วเขียว ปุ๋ยคอก (มูลวัว มูลควาย) ฯลฯ

คุณชัย ลินมา เจ้าของฟาร์มเห็ด "**เพชรพิจิตร**" อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดพิจิตร ได้เลือกใช้วิธีเพาะเห็ดฟางโดยเลียนแบบธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิธีง่ายๆ และใช้ต้นทุนต่ำอย่าง การเพาะเห็ดฟางแบบกองสูง ซึ่งใช้ฟางที่เหลือจากการทำนาเป็นวัสดุเพาะ หรือการเพาะแบบกองเตี้ย ซึ่งก็เป็นวิธีสะดวก ทำเป็นอาชีพเสริมหลังฤดูกาลทำนาได้เป็นอย่างดี รวมถึงการเพาะเห็ดฟางในตระกร้า เป็นอีกวิธีที่สามารถทำได้ ซึ่งเหมาะกับคนที่อยู่ในชุมชนเมืองหรือมีพื้นที่จำกัด

เลือกหัวเชื้อเห็ดให้เป็น

ในส่วนของ "**หัวเชื้อเห็ดฟาง**" ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเพาะ ควรใช้เชื้อเห็ดที่ไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไป โดยเชื้อเห็ดฟางมีอายุเพียง 20 วัน เชื้อเห็ดเต็มตั้งแต่วันที่ 1-5 เรียกว่า "เชื้ออ่อน" ระหว่างวันที่ 6-15 เป็น "เชื้อช่วงกลาง" ซึ่งเป็นช่วงเหมาะสมที่สุด และ "เชื้อแก่" ตั้งแต่วันที่ 16-20 เลยจากนี้ถือว่าไม่เหมาะสม เรียกว่าเชื้อหมดอายุ ดังนั้นการเลือกเชื้อเห็ดฟางมาเพาะจึงควรเลือกเชื้อเห็ดที่มีอายุระหว่าง 6-15 วัน โดยสอบถามจากผู้ผลิตเชื้อเห็ด หรือหากทำเชื้อเห็ดเพาะเอง พอเชื้อเดินใยเต็มถุงแล้วก็เริ่มนับวันได้เลย

เตรียมอุปกรณ์ทำเห็ดฟางในตระกร้า

สำหรับขั้นตอนการเพาะ คุณช่วยอธิบายว่า การเพาะเห็ดในตระกร้า นั้น จะต้องมียุอุปกรณ์ ก็คือ ตะกร้าตาห่าง เชื้อเห็ดฟาง (1 ก้อน เเพาะได้ 3 ตะกร้า) ฟาง รำละเอียด หรือแป้งข้าวเหนียว พลาสติกใส สแลนสีดำ โคร่งไม้หรือเหล็กสำหรับครอบ ถ้าไม่มีจะใช้ส้อมไถก็ได้ และที่ขาดไม่ได้คืออาหารเสริม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดว่าเห็ดจะออกมากหรือน้อย

ทีละขั้นเห็ดฟางในตระกร้าแบบเพชรวิจิตรฟาร์ม

เมื่อวัสดุและอุปกรณ์เพาะพร้อมแล้ว เราก็มาเริ่มกระบวนการเพาะ โดยเริ่มจากนำฟางไปแช่น้ำให้อิ่มตัว 100 เปอร์เซ็นต์ โดยอัตราส่วนระหว่างฟางแห้งกับน้ำจะอยู่ประมาณ 1 ต่อ 2 กล่าวคือ ฟาง 1 กิโลกรัม ต่อน้ำ 2 ลิตร เมื่อนำมาแช่ประมาณ 12 ชั่วโมง หรือ 1 คืน จะกลายเป็นฟาง 3 กิโลกรัม การแช่ฟาง 1 คืน เมื่อนำมาอัดลงในตระกร้า จะเกิดความร้อนแฝงภายในและมีกลิ่นหอมของฟาง ไม่มีกลิ่นบูดเน่า หากแช่นานกว่านี้จะมีการบูดเน่าและฟางจะเกิดเชื้อแข่งกับเชื้อเห็ดฟาง นำไปสู่การเน่าและเห็ดไม่งอก

ในส่วนของการเตรียมอาหารเสริมนั้นให้นำมาแช่น้ำในตอนเช้าของวันที่จะเพาะ แช่ไว้ 1-2 ชั่วโมง ส่วนการเตรียมเชื้อเห็ดก่อนการเพาะนั้นให้นำเชื้อเห็ดมาขยี้ให้ร่วน จากนั้นนำรำละเอียดมาผสมเล็กน้อย หรือจะใช้แป้งข้าวเหนียวแทนก็ได้

แล้วจึงนำแต่ละกองใหญ่มาแบ่งย่อยให้ได้ 4 กองเล็ก ตามรูป หลังจากได้เชื้อเกิดพร้อมที่จะเพาะแล้ว ให้นำฟางมาใส่ลงในตระกร้าสูงเท่า 1 ฝ่ามือ จากนั้นกดให้แน่นพอสมควรแต่ไม่ต้องแน่นมาก แล้วนำเอาอาหารเสริมโรยเช็ดขอบตระกร้า จะใช้ก็อย่างก็โรยลงไปอย่างละชั้นๆ เสร็จจากโรยอาหารเสริมแล้วนำเชื้อเกิด 1 กองย่อยที่แยกไว้มาโรยกับอาหารเสริม เป็นอันเสร็จการทำชั้นที่ 1

จากนั้นก็ทำชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 ต่อ โดยวิธีการทำเช่นเดียวกับชั้นที่ 1 พอครบ 3 ชั้น จะเห็นว่าเกือบเต็มตระกร้า ให้นำฟางมาอัดกับชั้นที่ 3 ให้สมอปากตระกร้าพอดี จากนั้นใช้อาหารเสริมอย่างใดอย่างหนึ่งโรยกับฟางให้เต็มหน้าตระกร้า แล้วใช้หัวเชื้อเกิดส่วนที่ 4 โรยเต็มหน้าตระกร้าให้ทั่ว แล้วจึงปุ๋ยกับด้วยอาหารเสริมอย่างใดอย่างหนึ่งอีกครั้ง เท่านี้ก็อันว่าเสร็จ 1 ตะกร้า จากนั้นก็มาทำตระกร้าที่ 2 3 4 อากาศได้สักที่ตระกร้าก็ทำต่อไปจนครบ

เมื่อทำครบจำนวนตามที่ต้องการแล้ว พื้นที่สำหรับวาง หากเป็นพื้นดินให้รดน้ำเพิ่มความชื้นในดิน หากเป็นพื้นปูนให้นำฟางแช่น้ำมารองพื้นแล้วจึงยกตระกร้าวางกับเรียงเป็นแถว จากนั้นนำโครงเหล็กหรือโครงไม้ มาครอบไว้ แล้วนำพลาสติกใสมาคลุมกับ ทาว์สตุ มาทับขอบพลาสติกให้แน่น จากนั้นจึงคลุมทับด้วยสแลนอีกที บล่อยทิ้งไว้ 3 คืน โดยไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้น

เช้าวันที่ 4 ให้เปิดสแลนและพลาสติกใสออก จากนั้นรดน้ำที่พื้นเพื่อเพิ่มความชื้นอีกครั้ง ห้ามรดถูกตะกร้าเด็ดขาด เสร็จแล้วให้คลุมพลาสติกไว้เช่นเดิม และในตอนเย็นให้เปิดพลาสติกด้านล่างออกทั้งซ้ายและขวา ประมาณ 15 นาที เพื่อระบายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยให้ทำแบบนี้ทุกวันเช้า-เย็น จนกระทั่งเลิกเก็บผลผลิต จากนั้นเช้าวันที่ 10 จะเห็นดอกเห็ดเกิดขึ้นรอบตะกร้า ถ้ายังไม่เกิดแสดงว่าผิดปกติ ส่วนวิธีการเก็บผลผลิต ให้เลือกเก็บดอกใหญ่ก่อนและเก็บอย่างเบามือที่สุดที่ละดอกโดยผลผลิตจะมีให้เก็บต่อเนื่อง 4-5 วัน

เพียงเท่านี้ ก็จะได้เห็ดฟางมาจำหน่ายแล้ว การเพาะเห็ดในตะกร้าเป็นวิธีที่ง่ายและสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ใช้แรงงานไม่มาก อย่างไรก็ตามต้องมีการวางแผนการผลิตที่ดี คำนวณผลผลิตที่ได้แต่ละตะกร้า เพื่อให้ได้รู้ว่าต้องเพาะจำนวนมากน้อยเท่าไรถึงจะมีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างเพียงพอ รวมถึงต้องคำนวณด้วยว่าต้องมีการหมุนเวียนผลผลิตอย่างไรเพื่อที่จะได้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : เกษตรก้าวหน้า 23 เมษายน 2563